

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Факультет: Будівництва, архітектури та дизайну

Спеціальність: Архітектура та містобудування
Освітня програма: 191 Архітектура та містобудування
Рівень вищої освіти: бакалавр

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВ АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ

(7 кредитів/ 210 годин)

Рік навчання: 2

Семестр: 3,4

Обов'язкова

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Захарова Світлана, доцент

Контактна інформація:

Телефон +380672831787

Електронна пошта arconzp@meta.ua

____3 навчальний корпус, аудиторія ____

Творчі проєкти викладача: посилання на портфоліо або сторінку викладача на сайті

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

1. Офіційним каналом комунікації з викладачем поза заняттями є система дистанційного навчання Moodle: НУ «Запорізька політехніка». Курс: (<https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=6224>) та листування через електронну пошту. Умови листування поштою: `прізвище_група_тема` та назва завдання.

2. За умов дистанційного навчання для проведення занять використовується програма Discord, згідно навчального розкладу (посилання студентам надаються у навчальному розкладі). Інша комунікація (консультації) відбувається шляхом листування у Telegram, Viber, Instagram.

3. За умов офлайн навчання консультування із викладачем в стінах Університету відбувається згідно розкладу консультацій у визначені дні та години.

ОПИС КУРСУ

Курс «Історія мистецтв архітектури та містобудування Стародавнього світу» спрямований на надання знання з ґенези архітектури, містобудування і мистецтва на прикладах світових шедеврів; з теоретичних засад архітектури і мистецтва; з творчих методів відомих митців. Розглядаються не тільки типологічні або стилістичні особливості кожної епохи, але й генетична і соціальна спадкоємність, що рухається у загальному потоці. Історія мистецтва, архітектури та містобудування розглядається як єдина складова художньої культури. У складі мистецтв вивчається образотворче мистецтво. Містобудування розглядається як обов'язкова складова архітектури, що ґрунтується на спільних теоретичних засадах.

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета курсу надати знання в галузі знань 19 Архітектура та будівництво спеціальності 191 Архітектура та містобудування, вивчення дисципліни: ґенеза архітектури, містобудування і мистецтва на прикладах світових шедеврів; вивчення теоретичних засад архітектури і мистецтва; вивчення творчих методів відомих митців.

Перелік загальних і фахових компетентностей, яких набуває студент при вивченні:

загальні компетентності:

ЗК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК02. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК01. Усвідомлення соціально-економічних і культурних аспектів архітектури та містобудування.

СК03. Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн.

СК07. Усвідомлення основних законів і принципів архітектурно-містобудівної композиції, формування художнього образу і стилю в процесі проектування будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів

СК08. Усвідомлення теоретико-методологічних основ архітектурного проектування будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів.

СК16. Усвідомлення загальних теоретичних, методичних і творчих засад архітектурного проектування.СК16. Усвідомлення загальних теоретичних, методичних і творчих засад архітектурного проектування.

СК 1.1 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією українською та іноземною мовою для розв'язання професійних завдань.

СК 1.2 Усвідомлення принципів здорового способу життя, користі активного здорового способу життя, як фундаментальної потреби людини, реалізації її природного потенціалу; як ресурсу, процесу і результату задоволення фізичних, психічних і соціальних потреб кожної людини, що проявляється в здатності зберігати й покращувати природне місце існування, збільшувати тривалість і покращувати якість життя завдяки можливості контролю та керування факторами, що їх зумовлюють.

СК 1.10 Уміння застосовувати методи архітектурного рисунку та композиції для створення та зображення складних пластичних форм будівель і споруд, використовуючи знання пропорцій, конструктивної та світло-тіньової побудови.

очікувані програмні результати навчання:

ПРН01. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН02. Знати основні засади та принципи архітектурно- містобудівної діяльності.

ПРН06. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проєктних архітектурно- містобудівних рішень.

ПРН16. Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонованих рішень у сфері містобудування та архітектури.

ПРН19. Організовувати презентації та обговорення проєктів архітектурно-містобудівного і ландшафтного середовища.

ПРН 1.1 Знати і використовувати основні культурологічні поняття у повсякденному житті; змістовно і послідовно аналізувати основні культурні епохи, їх історико-культурні пам'ятки; аналізувати закономірності розвитку світової культури та особливості їх прояву/відображення в українській культурі; застосовувати культурологічні знання для визначення особистої орієнтації в культурному просторі.

ПРН 1.2 Здатність аналізувати історичні документи та історико-географічні тексти з різних періодів, інтерпретувати та контекстуалізувати їх правильно в курсовій роботі, письмових звітах та результуючій бакалаврській роботі; визначати етапи і напрями історичного розвитку класичних і сучасних художніх стилів в архітектурно-містобудівному, дизайнерському і садово-парковому мистецтві.

ПРН 1.5 Володіння навичками збереження та зміцнення здоров'я, дбайливого ставлення до особистого та суспільного здоров'я, використання сукупності принципів, прийомів, методів, які, доповнюючи педагогічні технології навчання та виховання, наповнюють їх ознаками здоров'язбереження.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Знання, набуті у загальноосвітній школі з історії світової культури, історії України.

ПЕРЕЛІК ТЕМ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1 – Загальний тематичний план аудиторної роботи

№ тижня	Назва теми	Семінарські заняття	Кількість годин
3 семестр	МОДУЛЬ 1 ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВ, АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ ДАВНЬОГО СВІТУ		
	Змістовий модуль 1. Мистецтво та архітектура Первісного світу		
	ТЕМА 1 Вступ. Види і жанри мистецтва.		СЗ 1 (2 ГОД)

	методи аналізу художнього твору (2 ГОД)	Мистецтво. специфіка мистецтва, основні поняття про мистецтво
	ТЕМА 2 Мистецтво первісного суспільства доби палеоліту, мезоліту, неоліту і бронзової доби. (2 ГОД)	СЗ 2 (2 ГОД) Етапи розвитку культури первісного суспільства
	ТЕМА 3 Архітектура первісного суспільства. Будівництво і архітектура найдавніших часів. (2 ГОД)	СЗ 3 (2 ГОД) Періоди розвитку будівництва та архітектури найдавніших часів Виникнення перших штучних споруд
Змістовий модуль 2. Мистецтво та архітектура Стародавнього світу		
	ТЕМА 4. Мистецтво Давнього Єгипту	СЗ 4 (2 ГОД) Види мистецтва Стародавнього Єгипту. Періодичність розвитку. Синтез мистецтв у спорудах Стародавнього Єгипту.
	ТЕМА 5 Архітектура Стародавнього Єгипту (XXX – IX ст. до н.е.) (2 ГОД)	СЗ 5 (2 ГОД) Пропорції єгипетського ордеру. Розвиток композиції єгипетських храмів. Ансамблі у Карнаку та Люксорі. Поховальні споруди. Некрополь у Гізі.
	ТЕМА 6 Мистецтво Близької Азії Історичні періоди розвитку мистецтва Давнього Сходу. (2 ГОД)	СЗ 6 (2 ГОД) Основні етапи розвитку художньої культури Двуріччя. Мистецтво Вавилону. Виникнення й основні етапи розвитку Стародавнього Вавилону.
	ТЕМА 7 Архітектура Передньої Азії (XXX – IV століття до н.е.). (2 ГОД)	СЗ 7 (2 ГОД) Архітектура та містобудівництво Шумеру та Акаду. Архітектура та містобудування Давнього Вавилону. Архітектура Асирії та Ірану
4 семестр МОДУЛЬ 2. Архітектура, мистецтво та містобудування Егейського світу, Стародавньої Греції		
Змістовий модуль 1.1 Історія мистецтва античності (Греція)		
	ТЕМА 1 Розвиток грецької художньої культури. (2 ГОД)	СЗ 1 (2 ГОД) Розвиток грецької художньої культури
	ТЕМА 2. Археологічні дослідження, що відкрили егейську культуру. (1 ГОД)	СЗ 2 (2 ГОД) Особливості архітектури і живопису Криту. Ознаки стилю камарес у кераміці Криту.

	ТЕМА 3. Основні етапи розвитку грецької художньої культури. (1 ГОД)	СЗ 3 (2 ГОД) Архаїчний період розвитку мистецтв, архітектури та містобудування у Стародавній Греції
Змістовний модуль 1.2 Історія архітектури та містобудування античності (Греція)		
	ТЕМА 4 Передумови виникнення Античної архітектури. Ордерна система Стародавньої Греції. (2 ГОД)	СЗ 4 (4 ГОД) Ордерна система Стародавньої Греції. Особливості архітектурних споруд Мікен. Особливості композиції античного храму.
	ТЕМА 5 Стародавня архітектура та містобудування Стародавньої Греції. (2 ГОД)	СЗ 5 (4 ГОД) Архітектурні особливості побудови доричного, іонічного, коринфського композитного ордеру.
Модуль 2. Архітектура, мистецтво та містобудування Стародавнього Риму		
Змістовний модуль 2. 1 Мистецтво Стародавнього Риму		
	ТЕМА 6 Витоки римської художньої культури і її зв'язок з культурою етрусків і греків. (1 ГОД)	СЗ 6 (4 ГОД) Древній Рим. Етапи розвитку містобудування, архітектури, мистецтва
	ТЕМА 7. Мистецтво Риму епохи республіки (кінець VI - кінець I ст. до н.е.). (1 ГОД)	СЗ 7 (2 ГОД)
	ТЕМА 8. Мистецтво Римської імперії (кінець I ст. до н.е. - V ст. н.е.). (1 ГОД)	СЗ 8 (2 ГОД) Витоки давньоримської архітектури. Періоди існування та зміцнення Давньоримської культури.
Змістовний модуль 2. 2 Історія архітектури та містобудування античності (Рим)		
	ТЕМА 9 Аналіз розвитку архітектури та містобудування Стародавнього Риму. (1 ГОД)	СЗ 9 (4 ГОД) Основні типи давньоримських будівель та їх призначення. Елементи інфраструктури, що були побудовані у Давньому Римі
	ТЕМА 10. Основні типи споруд, їх об'ємно – просторові, конструктивні та художні вирішення. (2 ГОД)	СЗ 10 (4 ГОД) Назвати головні архітектурні риси Давнього Риму. Найважливі будівлі у Давньому Римі

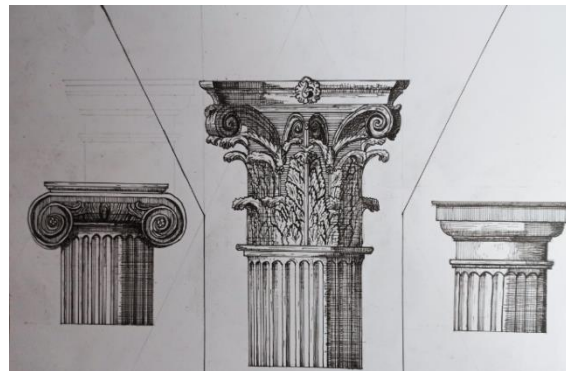
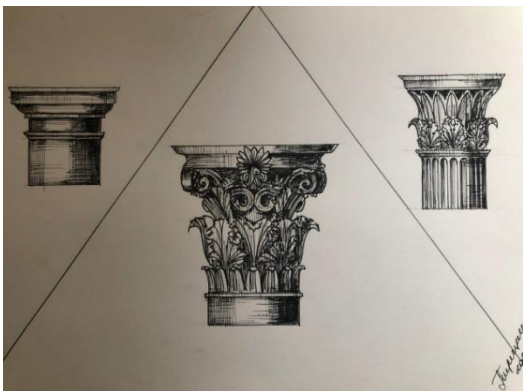
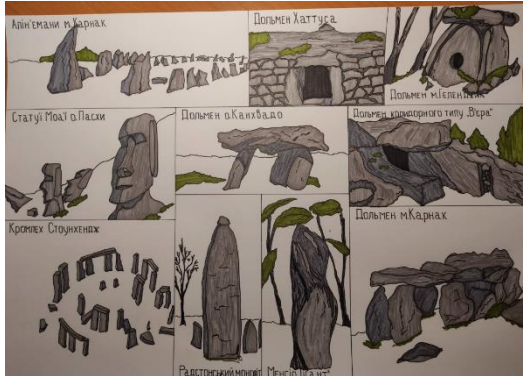
САМОСТІЙНА РОБОТА

Таблиця 1 – Загальний тематичний план самостійної роботи

Номер тижня (згідно графіка ОП)	Самостійна робота
1	Самостійна робота 1. Розвиток грецької художньої культури (8 год.)
2	
2	Самостійна робота 2. Археологічні дослідження, що відкрили егейську культуру (8 год.) Завдання: 1. Назвіть основні етапи розвитку античної культури. 2. Особливості архітектури і живопису Криту. 3. Назвіть ознаки стилю камарес у кераміці Криту.
3	
4	Самостійна робота 3. Основні етапи розвитку грецької художньої культури. (8 год.) Завдання: Підготуйте у табличному вигляді висновки щодо архаїчного періоду розвитку мистецтв, архітектури та містобудування у Стародавній Греції Позначте періоди, основні риси у розвитку мистецтв, основні принципи розвитку архітектури та містобудування, основні пам'ятки мистецтв, архітектури та містобудування у Стародавній Греції
5	
5	Самостійна робота 4. Передумови виникнення Античної архітектури. Ордерна система Стародавньої Греції. (6 год.) Завдання: Опишіть: 1. Які особливості архітектурних споруд Мікен? 2. Які особливості композиції античного храму?
6	
7	Самостійна робота 5. Стародавня архітектура та містобудування Стародавньої Греції. (6 год.) Завдання: 1. Виконати замальовки ордерів Стародавньої Греції. 2. Підготувати доповідь у вигляді реферату або презентації на тему: «Архітектурні особливості побудови ордеру» за одним з видів ордерів. Доричний ордер, Іонічний ордер, Коринфський ордер, Композитний ордер.
8	
8	Самостійна робота 6. Витоки римської художньої культури і її зв'язок з культурою етрусків і греків.(8 год.) Завдання Підготувати презентацію за темою «Древній Рим. Етапи розвитку містобудування, архітектури, мистецтва».
9	
9	Самостійна робота 7. Мистецтво Риму епохи республіки (кінець VI - кінець I ст. до н.е.). (6 год.)

10	Завдання: 1. Які витоки мала давньоримська архітектура? 2. Назвіть періоди існування та зміцнення Давньоримської культури, яку культуру можна назвати її послідовником і продовженням? 3. Які матеріали застосовувалися у будівництві Давнього Риму?
10	Самостійна робота 8. Мистецтво Римської імперії (кінець I ст. до н.е. - V ст. н.е.). (8 год.)
11	Завдання Виконати замальовки рельєфів з рослинними орнаментами, фігурами давньоримського живопису.
12	Самостійна робота 9. Аналіз розвитку архітектури та містобудування Стародавнього Риму. (8 год.)
13	Завдання: 1. Назвіть основні типи давньоримських будівель та їх призначення 2. Елементи інфраструктури, що були побудовані у Давньому Римі
13	Самостійна робота 10. Основні типи споруд, їх об'ємно – просторові,
14	конструктивні та художні вирішення. (10 год.)
15	1. Назвати головні архітектурні риси Давнього Риму 2. Найважливі будівлі у Давньому Римі

РОБОТИ СТУДЕНТІВ

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ДЖЕРЕЛА

Навчально-методичні розробки:

1. Робоча програма
2. Захарова С.О. Конспект лекцій з дисципліни «Історія мистецтв, архітектури та містобудування» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» денної форми навчання спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»/ Укл. Захарова С.О:- Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2023 - 110 с.
3. Методичні вказівки до семінарських з дисципліни «Історія мистецтв, архітектури та містобудування» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» денної форми навчання / Укл.: С.О. Захарова. – Запоріжжя: Національний університет «Запорізька політехніка», 2023 – 30 с.
4. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Історія мистецтв, архітектури та містобудування» для студентів спеціальності 191
5. «Архітектура та містобудування» денної форми навчання / Укл.: С.О. Захарова. – Запоріжжя: Національний університет «Запорізька політехніка», 2023 – 10 с.
6. Захарова С.О. Конспект лекцій з дисципліни «Історія мистецтв, архітектури та містобудування» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» денної форми навчання спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»/ Укл. Захарова С.О:- Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2023 - 110 с.
7. Методичні вказівки до семінарських з дисципліни «Історія мистецтв, архітектури та містобудування» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» денної форми навчання / Укл.: С.О. Захарова. – Запоріжжя: Національний університет «Запорізька політехніка», 2023 – 30 с.
8. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Історія мистецтв, архітектури та містобудування» для студентів спеціальності 191
9. «Архітектура та містобудування» денної форми навчання / Укл.: С.О. Захарова. – Запоріжжя: Національний університет «Запорізька політехніка», 2023 – 10 с.
10. Презентаційні матеріали за темами:
Архітектура та містобудування Греції архаїчного періоду. Архітектура та містобудування античної Греції.

Літературні джерела:

1. Фартинг С. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення. Харків: Vivat, 2019. 576 с.
2. Савченко О. І. Історія образотворчого мистецтва : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2006. 50 с.
3. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. К.: Знання, 2000. 359 с.
4. Українська і зарубіжна культура. Навчальний посібник /Під заг. ред. Заболоцької К. В. Донецьк: «Східний видавничий дім», 2001. с. 79-102
5. Гречанко В.А. та інші. Історія світової та української культури: підручник для вищ.закл.освіти / В.А. Греченко, І.В. Чорний, В.А. Кушнерук, В.А. Режко. К.: Літера ЛТД, 2005. 464 с.
6. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: підручник. 2-ге вид.,стереотипне. К.: Центр учбової літератури, 2007. 576 с.
7. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Погорілий Д.Є. Кредитно- модульний курс культурології: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 368 с.
8. Юрій М.Ф. Історія світової та вітчизняної культури: навч. посібник. К.: Дакор, 2007. 456 с.
9. Геращенко О. НеСвідоме мистецтво. Художні рефлексії. Україна після 2013 року. К: Основи. 2022.
10. Теорія та історія світової та вітчизняної культури. Львів., 1992.
11. Теорія та історія світової та вітчизняної культури: курс лекцій. / за ред. Л. Бичко. К., 1993.
12. Голубець О. Українське мистецтво ХХ ст., Колір ПРО., Л., 2020. 200 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського www.dnpb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>

ОЦІНЮВАННЯ

Контроль якості освіти студентів з дисципліни «Історія мистецтв архітектури та містобудування Стародавнього світу» поєднує контрольні заходи й аналітичну роботу. Результати навчання здобувача оцінюються за допомогою контрольних заходів, передбачених освітньою програмою та програмами освітніх компонентів за 100-бальною шкалою або за двобальною шкалою (зараховано-не зараховано). Частка обов'язкових освітніх компонентів, які передбачають підсумкове

оцінювання за 100-бальною шкалою має становити не менш 70% від загальної кількості освітніх компонентів.

Дисципліна складається з двох модулів та чотирьох змістових модулів. Для визначення рейтингової оцінки курс дисципліни «Історія мистецтв архітектури та містобудування Стародавнього світу» поділяється на 4 змістових модуля, у межах яких розподілені теми. Ступінь вивчення студентами кожної теми дисципліни контролюється наведеними нижче методами: під час аудиторних занять, переглядом індивідуальних завдань, тестуванням за підсумками вивчення тем у межах кожного основного модуля, проведення підсумкового оцінювання.

Види контролю: поточний, рубіжний, тематичний, підсумковий, самоконтроль.

Форми контролю: залік, перегляд самостійних робіт.

Рубіжний контроль здійснюється за допомогою усного опитування на лекційних та практичних заняттях, оцінка виконання самостійних завдань.

Підсумковий модульний контроль здійснюється за допомогою заліку.

Позитивними оцінками для всіх форм контролю є оцінки від 60 до 100 балів за 100-бальною шкалою та оцінка «зараховано» за двобальною шкалою.

Межею незадовільного навчання за результатами підсумкового є оцінка нижче 60 балів за 100-бальною шкалою або оцінка «не зараховано» за двобальною шкалою. Отримання оцінки 60 балів та вище або оцінки «зараховано» передбачає отримання позитивних оцінок за всіма визначеними програмою освітнього компонента обов'язковими видами поточного, проміжного (рубіжного) контролю. Надаються відомості щодо форми проведення поточного контролю під час навчальних занять та підсумкового контролю. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності включають контроль теоретичної та практичної підготовки: участь у роботі впродовж семестру, залік, виконання самостійної роботи. Умовою допуску до підсумкового контролю є оцінювання обов'язкового індивідуального завдання, виконання самостійної роботи. Вид підсумкового контролю заліки.

ПОЛІТИКА КУРСУ

При вивченні курсу політика дотримання академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Національного університету «Запорізька політехніка» https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N253_vid_29.06.21.pdf Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. У разі невідвідування певних тем та несвоєчасного виконання розділів оцінка може знижуватись шляхом віднімання певної кількості балів. Зниження оцінки може бути скомпенсоване шляхом відпрацювання

пропущених занять та виконання додаткових завдань. Студенти мають виконувати роботи самостійно, не допускається залучення при виконанні практичних завдань інших здобувачів освіти та нейромереж, які здатні генерувати зображення на основі текстових запитів. У разі виявлення ознак плагіату робота не зараховується і дисципліна не вважається зарахованою.

ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДЛЯ РОБОТИ НА КУРСІ

Щоб мати доступ до навчально-методичних розробок курсу необхідно мати особистий доступ до університетської навчальної платформи Moodle.